

L'empremta de Fidel Aguilar

M'he passat quasi tot un any mirant i remirant obres de Fidel Aguilar (Girona, 1894-1917) per a l'exposició que l'Ajuntament de Girona li dedicarà aquest estiu a la Casa Pastors, en commemoració del centenari de la seva mort. M'haureu de perdonar, doncs, el petit acte de nepotisme de referir-me a una iniciativa en la qual estic directament implicada. En descàrrec, només puc al·legar que entrar en el món d'un artista emboirat de llegenda, i quedar-s'hi un cert temps, remenant-hi, perdent-s'hi, avançant i retrocedint com per dins d'un bosc dens i silenciós, arriba a ser tremendament obsessiu. Acabes movent-te en cercles, cada vegada més petits. Ja no et mires res del que t'envolta de la mateixa manera. Ni tan sols la mort. Què hauria quedat de nosaltres si també haguéssim mort als vint-i-dos anys?

A tot arreu, em sembla reconèixer alguna d'aquelles seves figuretes gràcils, sinuoses, desnucades, amb les llargues trenes serpentejant fins als malucs com un excés de bellesa pel qual paguen aquest misteriós tribut de penitència que desprenen. Al Barri Vell, em costa enfilar pel carrer de la Força sense aturar-me davant la porta tapiada, a tocar del Museu dels Jueus, de la casa on va viure, a l'últim pis, i imaginar-me'l somient al terrat mentre la mare i les germanes brodaven estendards i casulles a dins, encerclat per un món una mica tenebrós de dones soles. El dia que vaig tenir a les mans les seves estatuetes de fang sense coure, tan fràgils, assedegades, em va venir una esgarripança en descobrir-hi, ben marcades, les empremtes dels seus dits. Eren dits de nen. Em va agafar desprevinguda entrar en contacte amb una superfície que ell deuria haver

El misteriós Pagès Ortiz

En el decurs de la investigació sobre Fidel Aguilar, m'he topat amb una desena llarga d'artistes avui desconeguts completament, però no n'hi ha cap de tan fascinant com Josep Pagès Ortiz (Girona, 1872 – Buenos Aires, 1902), alumne d'Alfons Gelabert, pensionat a Roma per la Diputació, i que va acabar fent d'explorador als Andes. No se'n sap gaire res més, excepte que al Museu d'Art conserven un parell de quadres seus i que devia ser parent d'un tal Silvío Pagès Ortiz, que el 1905 tenia una botiga de colonials al carrer de Santa Clara.

tocat d'una manera tan òbvia. Investigar la vida d'un altre té aquest component forense, fetitxista, malaltís. És la vegada que vaig sentir-me més a prop i més lluny alhora de Fidel Aguilar, perquè vaig adonar-me que com a ésser viu em resultava incompreensible. La mitologia només funciona en el marc de la conjectura i el meravellós. Dóna-li un bany de realitat i es desfà com un terròs de sucre. Aquelles empremtes al fang van ser el meu Rubicó. Hi ha una ratlla que mai no podràs franquejar, però és justament el que hi ha darrere aquest límit el que has d'aspirar a endevinar.

Fins aquell moment, tota la informació heretada sobre Fidel Aguilar era invariablement commovedora, una espècie de relat molt ben construït sobre la pobresa, la pena, l'abús, la frustració. Sobre els fins tentacles del noucentisme en una ciutat petita de províncies, també. Per fi rebia un senyal que apuntava cap a una altra direcció. Suposo que un col·leccionista de papallones dissecades no s'hauria sentit menys perplex si, examinant un dels seus preuats exemplars, de sobte percebés que encara se li movia una ala. També Fidel Aguilar semblava clavat al suro amb una agulla. Potser també m'he fet la il·lusió que es mig removia. Però per un moment vaig tenir la impressió que s'obria aquell flanc inexpugnable, segurament just abans que es tanqués de nou, i que rere el símbol perfecte de l'artista humil i malaguanyat cobrava vida un noi ambiciós, tenaç i vagament romàntic. Només li hauria faltat parlar, encara que només fos per cridar: «Fora!».